

Sygn. akt V Ca 3308/12

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny-Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Waldemar Beczek</i>
Sędziowie:	<i>SSO Oskar Rudziński (spr.)</i> <i>SSO Tomasz Pałdyna</i>

Protokolant: ***sekr. sąd. Przemysław Sulich***

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku Z. S. i S. K.

o stwierdzenie nabycia spadku i dział spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy S. K.

od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie

z dnia 5 lipca 2012 r. sygn. akt VI Ns 1249/11

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn. akt V Ca 3308/12

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dn. 05.07.2012 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie stwierdził, że spadek po I. K.z domu W., córce A.i A., ostatnio stale zamieszkałej w W.przy ul. (...), zmarłej dnia (...)roku w W.na podstawie testamentu notarialnego z dnia (...)roku Repertorium (...)nr (...), otwartego i ogłoszonego dnia 24 kwietnia 2012 roku nabyli: córka Z. S.z domu K.w 1/4) części spadku oraz syn S. K.w 3/4 części spadku. Ustalił, iż w skład spadku po I. K.wchodziło prawo własności nieruchomości zabudowanej składającej się z działek ewidencyjnych o numerach (...), położonej w miejscowości Ł., Gmina W., powiat (...)- dla której w Sądzie Rejonowym w Legionowie prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Ustalił wartość spadku po I. K.podlegającemu działowi na kwotę 463.106,10 zł. Dokonał działu spadku po I. K.w ten sposób, że zniósł współwłasność nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna o numerze (...), położonej w miejscowości Ł., Gmina W., powiat (...)- dla której w Sądzie Rejonowym w Legionowie prowadzona jest księga wieczysta nr (...)i przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy S. K.. Zniósł współwłasność nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna o numerze (...), położonej w miejscowości Ł., Gmina W., powiat

(...)- dla której w Sądzie Rejonowym w Legionowie prowadzona jest księga wieczysta nr (...)i przyznał na wyłączną własność wnioskodawczyni Z. S.. Nieruchomość oznaczoną jako działka ewidencyjna o numerze (...), położoną w miejscowości Ł., Gmina W., powiat (...)- dla której w Sądzie Rejonowym w Legionowie prowadzona jest księga wieczysta nr (...)przyznał na własność wnioskodawców Z. S.i S. K.w udziałach wynoszących 1/2 bez spłat i dopłat.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych Sądu Rejonowego:

W dniu (...) roku zmarła I. K., ostatnio stale zamieszkała w W.przy ul. (...). W dacie zgonu była wdową. Jeden raz zawierała związek małżeński. Z małżeństwa tego było dwoje dzieci, tj. wnioskodawcy S. K.i Z. S.z domu K..

Spadkodawczyni pozostawiła testament własnoręczny z dnia (...) roku, na mocy którego zapisała działkę nr (...)położoną we wsi Ł.na wspólną własność wnioskodawców, zaś dom i budynek gospodarczy posadowione na tejże działce zapisała w całości na rzecz wnioskodawcy S. K..

Zmarła pozostawiła również testament notarialny Rep. (...)z dnia (...). sporządzony przed notariuszem D. K., prowadzącą Kancelarię w W.. Na mocy tego testamentu powołani do spadku zostali S. K.w 3/4 części oraz Z. S.w 1/4 części spadku.

Punkt drugi testamentu sporządzonego przez zmarłą stanowił, iż jej wolą jest, „aby w wyniku działu spadku po niej S. K. nabył na własność nieruchomości położone we wsi Ł., gmina W., przy ulicy (...), stanowiącej zabudowaną domem mieszkalnym i budynkiem gospodarczym działkę gruntu numer ewidencyjny (...) oraz udział wynoszący 1/2 części w nieruchomości położonej we wsi Ł., gmina W., przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu numer ewidencyjny (...), zaś Z. S., aby otrzymała własność nieruchomości położonej we wsi Ł., gmina W., przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu numer ewidencyjny (...) oraz udział wynoszący 1/2 części w nieruchomości położonej we wsi Ł., gmina W., przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu numer ewidencyjny (...)”.

W skład spadku po I. K. wchodziło prawo własności nieruchomości zabudowanej składającej się z działek ewidencyjnych o numerach (...), położonej w miejscowości Ł., Gmina W., powiat (...) – dla której w Sądzie Rejonowym w Legionowie prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Wartość spadku po I. K. podlegającemu działowi wynosiła 463.106,10 zł.

Zmarła I. K.pozostawiła dwa testamenty: pierwszy własnoręczny, który jako datowany na dzień (...)roku był testamentem wcześniejszym, natomiast drugi notarialny Rep. (...)sporządzony w dniu (...) przed notariuszem D. K., prowadzącą Kancelarię w W.. Wnioskodawcy nie kwestionowali treści, ani ważności testamentów.

Sąd Rejonowy dokonał oceny, który (względnie czy obydwu) testament stanowić ma podstawę dziedziczenia powołując się na treść art. 947 k.c., który stanowi „jeżeli spadkodawca sporządził nowy testament nie zaznaczając w nim, że poprzedni odwołuje, ulegają odwołaniu tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie można pogodzić z treścią nowego testamentu”.

Sąd Rejonowy dokonał otwarcia i ogłoszenia obu testamentów, natomiast ze względu na odmiennosc treści obu rozporządzeń za podstawą do stwierdzenia nabycia spadku przyjął testament sporządzony w formie notarialnej jako testament późniejszy. Postanowień testamentu własnoręcznego nie dało się pogodzić z treścią testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego.

Sąd I Instancji odnosząc się do wniosku Z. S. i S. K. w przedmiocie popierania punktu drugiego testamentu notarialnego z uwagi na fakt, iż punkt pierwszy stracił dla nich na dzień dzisiejszy na aktualności wobec zmiany cen gruntowych nieruchomości wskazał, iż sąd wydaje orzeczenie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku w oparciu o obowiązujące przepisy. Przepisy te nie zezwalają na nie uwzględnienie woli testatora wyrażonej w ważnie sporządzonym testamencie wobec „utruty na aktualności” dla zainteresowanych w postępowaniu spadkowym sposobem rozporządzenia majątkiem spadkowym przez testatora. W konsekwencji spadkobiercom testamentowym nie przysługuje uprawnienie do dokonania wyboru poszczególnych rozporządzeń zawartych w testamencie.

Sąd I Instancji wskazał, iż w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku sąd rozstrzyga o jego ważności. Do momentu, gdy ważność ta nie zostanie zakwestionowana, sąd jest związany wolą testatora i dokonanymi przez niego rozporządzeniami. Ostatnią wolę spadkodawcy wyrażoną w testamencie należy tłumaczyć w taki sposób, aby zapewnić w możliwie najpełniejszym stopniu realizację jego rozporządzeń. W sytuacji, gdy możliwe jest różne rozumienie postanowień testamentu, konieczne jest przyjęcie takiej wykładni, która pozwala utrzymać rozrządzenia spadkodawcy w mocy i nadać im rozsądną treść”. Oznacza to, iż sąd, przeprowadzając postępowanie spadkowe po zmarłym, związany jest dokonanymi przez niego rozporządzeniami dokonanymi w testamencie jako czynności o skuteczności *mortis causa* (na wypadek śmierci) i powinien dążyć do jak najpełniejszej realizacji woli testatora. Sąd I Instancji zaakcentował, iż bez znaczenia zatem pozostają ewentualne wnioski i żądania spadkobierców.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż spadkodawczyni I. K. rozporządziła swoim majątek na wypadek śmierci w punkcie pierwszym testamentu wskazując w jakim udziale i kogo powołuje do spadku. Wskazał, iż w doktrynie przyjmuje się, że testament może zawierać również postanowienia inne niż powołanie spadkobiercy, to Sąd co do zasady związany jest dyspozycjami o charakterze majątkowym, zaś wola spadkodawcy co do sposobu działu spadku dla Sądu wiążącą nie jest. Z tego też względu Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosku wnioskodawców o „pominięcie punktu 1 testamentu”.

Odnosząc się natomiast do wniosku o dział spadku po spadkodawczyni, Sąd I Instancji dokonał ustaleń oraz działu spadku zgodnie z wnioskiem, tj. przyznał na rzecz każdego z wnioskodawców nieruchomości wskazane we wniosku. Działu spadku odpowiadał woli testatorki. Skład masy spadkowej nie był kwestionowany, wnioskodawcy zgodnie oświadczyli, iż składniki majątkowe wskazane we wniosku wyczerpują cały spadek. Brak było zatem przeszkód, aby dokonać działu zgodnie z wolą wnioskodawców.

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł S. K. zarzucając mu naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię a tym samym nieprawidłowy podział masy spadkowej.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o uchylenie punktu I postanowienia w części dotyczącej proporcji podziału spadku $\frac{1}{4}$ do $\frac{3}{4}$ i zmianę zgodnie z wyliczeniem wartości składników spadku z punktu IV postanowienia lub ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest oczywiście bezzasadna. De facto nie zawarto w niej jakiegokolwiek zarzutu, który zdołał by skutecznie wzruszyć prawidłową argumentację sądu *meriti*.

Kognicja sądu spadku, po myśli art. 670 kpc, polega na szerokim spektrum procedowania z urzędu. Wymogom tym Sąd Rejonowy sprostał w pełni. Nie budzą również żadnych zastrzeżeń rozważania sądu pierwszej instancji odnośnie przedmiotowego testamentu zarówno odnośnie jego formy jak i osób powołanych do dziedziczenia. Znajdują one swe odbicie w dokumentach – choćby literalnej, jasnej treści samego testamentu notarialnego – przepisach prawa, w tym również regułach interpretacyjnych określonych przepisem art. 948 kc. Rozważanie te Sąd Okręgowy przyjmuje w całości za swoje.

Skoro więc brak jest jakichkolwiek zastrzeżeń co do prawidłowego, zgodnego z treścią testamentu – a co wymaga szczególnego podkreślenia – również w pełni odpowiadającego treści wniosku, określenia przez Sąd Rejonowy kręgu spadkobierców oraz wysokości ich udziałów w spadku, to oczywistym jest, iż kognicja sądu odwoławczego zakreślona jest jedynie granicami apelacji /art. 378 kpc/. Wskazać zatem należy, iż wnioskodawcy zaskarżyli jedynie pkt. 1 przedmiotowego postanowienia. Tak więc mając na uwadze powyższą konstatację apelacja jest całkowicie bezzasadna. Nie można jednocześnie pominąć oceny samej treści wniosku apelacji, także w kontekście treści kolejnych pism wnioskodawców. Wydaje się, iż szczegółowa analiza jest tu zbyteczna wobec, aż nader oczywistego stwierdzenia, że testament to wyłączone oświadczenie woli spadkodawcy na wypadek śmierci. Tak więc wolicjonalne i zmienne własne określanie przez wnioskodawców wysokości swych udziałów jest bez jakiegokolwiek znaczenia dla bytu przedmiotowego testamentu. Oświadczenie zaś wnioskodawcy, złożone na rozprawie w dniu 3.VII.12r., iż „pkt 1

testamentu stracił dla nich na dzień dzisiejszy na aktualności wobec zmiany cen gruntu nieruchomości” uznane być musi za wręcz absurdalne. Ponownie należy wskazać, że postanowienie Sądu Rejonowego w sposób pełny i prawidłowy przedstawia urzeczywistnienie ostatniej woli spadkodawczyni – ale także oddaje wiernie postulaty zawarte w petitum wniosku. Pkt. od II do IV Postanowienia nie zostały zaskarżone w ogóle. Treść tej części rozstrzygnięcia sądu odpowiada w pełni treści § 2 przedmiotowego testamentu – którą należy oczywiście potraktować jako zapisy. Jak to wyżej wzmiankowano kwestia ta nie mogła być przedmiotem procedowania sądu odwoławczego, niejako więc na marginesie jedynie przywołać można tezę z wyroku Sądu Najwyższego w sprawie I CSK 3/07, że „ przy ocenie, czy przedmioty majątkowe przyznane oznaczonej osobie w testamencie wyczerpują prawie cały spadek, należy wziąć pod uwagę podlegający dziedziczeniu majątek spadkowy z chwili sporządzenia testament, a nie z chwili otwarcia spadku”.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc orzekł jak w sentencji postanowienia.